

ANALIZĂ COMPARATIVĂ A REGIMULUI DE IMPOZITARE A RESURSELOR ENERGETICE MINERALE

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE TAXATION REGIME FOR MINERAL ENERGY RESOURCES

Autor: Silviu-Ștefan NENCU

stefan.nencu@student.usv.ro

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,

Conducător științific: Veronica GROSU

prof. univ. dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

veronica.grosu@usm.ro,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>

Abstract. *The taxation regime for mineral energy resources plays a crucial role in shaping national economic policies, influencing both government revenues and the attractiveness of the energy sector for investors. This study provides a comparative analysis of Romania's taxation system for mineral energy resources, highlighting its structure, key fiscal mechanisms, and alignment with international best practices. The research examines the impact of taxation policies on investment decisions, resource exploitation, and economic sustainability. By comparing Romania's fiscal framework with those of other countries, this study identifies strengths, weaknesses, and potential areas for reform. The findings suggest that a balanced approach to taxation—one that ensures both revenue optimization and sector competitiveness—is essential for long-term economic growth and environmental sustainability. The study also offers policy recommendations to improve fiscal efficiency while aligning with European energy directives and sustainable development goals.*

Keywords: *taxation, mineral energy resources, fiscal policy, energy sector*

JEL classification: *H21, H23, Q48, Q38*

Introducere. În contextul tranziției energetice și al optimizării veniturilor fiscale, regimul de impozitare a resurselor energetice minerale are un rol esențial în strategiile economice. În România, acest sistem combină redevențe, impozite pe profit și taxe specifice, ridicând semne de întrebare privind eficiența sa comparativă. Studiul își propune să analizeze, prin comparație internațională, punctele tari și slabe ale modelului românesc, pentru a identifica soluții fiscale care să stimuleze investițiile, să protejeze mediul și să asigure o distribuție echitabilă a veniturilor, în concordanță cu obiectivele UE și cele naționale.

Sisteme de impozitare a resurselor energetice minerale: modele și reglementări. Sistemul de impozitare din sectorul energetic influențează veniturile statului și atractivitatea pentru investitori. În România, acesta combină redevențe, impozite pe profit și taxe specifice, adaptate tipului de resursă și riscului extracției, încurajând investițiile în proiecte mai complexe [1]. Această abordare diferențiată nu numai că ajută la maximizarea veniturilor statului, dar încurajează și progresele tehnologice și investițiile în sectorul energetic prin reducerea poverii financiare pentru proiecte mai complexe.

Reglementările fiscale ale României pentru resursele energetice sunt adaptate pentru a sprijini politicile fiscale mai largi, incluzând taxe de mediu esențiale pentru protecția mediului. Totuși, veniturile din aceste taxe sunt mult mai mici decât în alte țări europene, precum Polonia și Ungaria [2]. Această discrepanță sugerează necesitatea unor reforme fiscale care să crească veniturile și să încurajeze extracția durabilă, asigurând un echilibru între exploatarea resurselor și protecția mediului. Reformele recente în impozitarea resurselor naturale din România reflectă o abordare mai integrată, exemplificată prin adoptarea celui de-al treilea pachet legislativ energetic, care aliniază politicile

naționale la directivele UE și sprijină o piață energetică mai competitivă. [3]. Această reformă are ca scop eficientizarea proceselor de impozitare și asigurarea faptului că acestea sunt propice atragerii investițiilor străine directe, care joacă un rol semnificativ în dezvoltarea sectorului energetic [4]. Mai mult, analiza în curs a sistemului fiscal al României, inclusiv comparații cu alte țări europene, urmărește să identifice lacune și oportunități de îmbunătățire [5]. Prin adoptarea acestor reforme, România intenționează să sporească eficiența și competitivitatea sectorului său energetic, asigurând creșterea economică pe termen lung și sustenabilitatea.

Impactul fiscalității asupra exploatării și investițiilor în sectorul energetic. Impozitarea influențează direct deciziile de investiții în sectorul energetic. Creșterea taxelor pe produse energetice, precum benzina, poate descuraja investițiile, determinând investitorii să își reevalueze strategiile din cauza costurilor ridicate [6]. Acest lucru este valabil mai ales în contextul României, unde dezvoltarea sectorului energetic se bazează în mare măsură pe atragerea investițiilor atât interne, cât și străine. Mediul fiscal, prin urmare, joacă un rol esențial în modelarea direcției și amplitudinii acestor investiții, iar orice modificare a politicilor fiscale poate duce la schimbări semnificative în peisajul investițional. Impozitarea influențează direct costurile de producție și, implicit, prețurile produselor energetice. În România, accizele pe uleiuri minerale pot amplifica presiunile inflaționiste, afectând un sector energetic esențial pentru economie [6]. Creșterea taxelor majorează costul energiei și poate duce la prețuri mai mari pentru consumatori. Politicile fiscale trebuie gestionate atent pentru a echilibra veniturile statului cu accesibilitatea energiei.

Politicile fiscale influențează direct dezvoltarea sectorului energetic: impozitarea echilibrată poate stimula investițiile și modernizarea, în timp ce supraimpozitarea poate frâna inovația. În România, alinierea fiscalității la obiectivele energetice este esențială pentru un sector sustenabil și adaptat cerințelor viitoare [7]. Procedând astfel, România se poate asigura că regimul său fiscal susține creșterea și sustenabilitatea sectorului energetic, deschizând calea pentru progrese în sursele regenerabile de energie și modernizarea infrastructurii energetice.

Compararea regimurilor fiscale în diferite jurisdicții și implicațiile economice. Modelele fiscale internaționale în sectorul energetic variază, fiecare țară adaptându-le la obiectivele economice și de mediu. De exemplu, Norvegia impune taxe ridicate pe activitățile petroliere, folosind veniturile pentru un fond suveran care susține bunăstarea publică și investițiile viitoare.[8]. SUA adoptă o politică fiscală liberală, cu stimulente pentru explorare și producție, evidențiind importanța unei abordări fiscale adaptate obiectivelor naționale. Analiza acestor modele oferă lecții valoroase pentru elaborarea unor politici care sprijină dezvoltarea energetică durabilă.

O analiză comparativă a regimurilor de impozitare relevă avantaje și dezavantaje distincte inerente fiecărui sistem. Jurisdicțiile cu taxe mari, cum ar fi cele din Scandinavia, beneficiază adesea de venituri publice substanțiale care pot fi reinvestite în infrastructură și servicii publice [5]. Cu toate acestea, aceste regimuri pot descuraja investițiile străine din cauza costurilor crescute asupra companiilor energetice. În schimb, țările cu cote de impozitare mai scăzute pot atrage mai multe investiții străine directe, așa cum se vede în regiuni precum Europa de Est, unde un climat fiscal mai favorabil stimulează creșterea economică [4]. Această abordare ar putea duce la o capacitate fiscală redusă de a aborda problemele de mediu sau sociale. Astfel, provocarea constă în atingerea unui echilibru între atragerea investițiilor și asigurarea unor venituri publice suficiente pentru a satisface nevoile societale mai largi.

Fiscalitatea influențează profund competitivitatea și sustenabilitatea sectorului energetic. Politicile fiscale eficiente creează un mediu stabil și previzibil, esențial pentru investițiile pe termen lung și dezvoltarea strategică [3]. Reglementările fiscale clare pot reduce incertitudinea și stimula investițiile în tehnologii durabile. Taxele de mediu, care țin cont de poluare și epuizarea resurselor, pot promova practici sustenabile, aliniind obiectivele economice cu protecția mediului [2]. Prin urmare, un regim

fiscal bine calibrat nu numai că sprijină competitivitatea sectorului, ci și promovează un viitor energetic durabil.

Concluzii. Regimul fiscal aplicat resurselor energetice minerale din România trebuie echilibrat pentru a susține atât veniturile statului, cât și atragerea investițiilor. Deși aliniat la cerințele europene, sistemul actual are nevoie de reforme pentru a deveni mai eficient, sustenabil și competitiv la nivel internațional.

Referințe bibliografice

1. Biriș Goran Sparl (2023) „Analiza sistemului de impozitare specific sectorului upstream al țițeiului și gazelor naturale din România”, disponibil la adresa: <https://www.focus-energetic.ro/wp-content/uploads/2024/01/Studiu-Biris-Goran.pdf>
2. Daniel Dăian (2022), Consolidarea bugetară și creșterea veniturilor fiscale – necesitate vitală pentru stabilitatea și securitatea economică a româniei consolidarea bugetară și creșterea veniturilor fiscale, disponibil la adresa: https://consiliulfiscal.ro/Analiza_sistem_fiscal_RO.pdf
3. Analiza Funcțională a Sectorului Economie și Energie în România, disponibil la adresa: https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/07/MECMA_RO_Review-Final-Report-RO.pdf
4. Strategia energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050, disponibil la adresa: https://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Strategia_Energetica_a_Romaniei_2025_2035_cu_perspectiva_2050.pdf
5. Raport privind sistemul fiscal din România, inclusiv analiza comparativă și recomandări pentru reformarea cadrului fiscal, disponibil la adresa: https://mfinante.gov.ro/documents/35673/8180698/RaportprivindsistemulfiscaldinRomania_BM.pdf
6. Valentin Cojanu, Studiul nr. 7 Elemente ale unei strategii post-aderare pentru România, Disponibil la adresa: https://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais3_studiu_7_ro.pdf
7. Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050, disponibil la adresa : https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2016/12/Strategia-Energetica-a-Romaniei-2016-2030_FINAL_19-decembrie-2-1.pdf
8. Doina Turcu et al., Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului economiei cod Sipoca: p.7, Disponibil la adresa: <https://economie.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/ex-ante-sinteza-final.pdf>